

ÉVES ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

2015.

Balatonfenyves, 2016. január 30.

Készítette:

Kahó Ildikó
belső ellenőrzési vezető

ÉVES ELLENŐRZÉSI JELENTÉS
Balatonfenyves Község Önkormányzatánál és Intézményénél 2015. évben
elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A belső ellenőrzés lényegében egy független, tárgyilagos, bizonyosságot adó tanácsadó tevékenység, melynek alapvető rendeltetése és célja, hogy rendszerszemléletű megközelítéssel, módszeresen vizsgálja és értékeli az ellenőrzött szervezetet (szervezeti egységet, tevékenységet, stb.), annak működését, ellenőrzési és irányítási eljárásait annak érdekében, hogy a lehető legkisebb kockázattal biztosítsa a legjobb eredményességet.

Összességében megállapítható, hogy a 2015. évi feladatok végrehajtásához a Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal rendelkezett a megfelelő forrásokkal, és részben rendelkezett megfelelő szakképzettségű munkaerővel. A munkatársak szakismerete és áldozatkész hozzáállása hosszútávon képes biztosítani a megfelelő színvonalú működést.

Az éves ellenőrzési jelentés elkészítését és annak tartalmi követelményét, a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011.(XII.31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Bkr.) 48.§-a határozza meg.

A 2015. évről készített ellenőrzési jelentés készítésénél a Bkr.48.§ előírásainak kifejtése, részletezése során, az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatóban foglaltak alkalmazásra kerültek.

Az említett változások azt eredményezték, hogy a költségvetési szerv vezetője felelős az éves ellenőrzési jelentés teljes körű elkészítéséért.

Az ellenőrzések végrehajtásáról készített éves ellenőrzési jelentés célja kettős:

Egyrészt, átfogó képet adjon az ellátott független belső ellenőrzési feladatellátás folyamatáról, továbbá **átfogó képet nyújt a** belső ellenőrzési rendszer működtetése során a helyi önkormányzat képviselő-testülete részére, a tárgyévben felügyeletük alá tartozó önállóan működő költségvetési szervnél a belső ellenőrzés megszervezéséről.

Másrészt segítséget kíván nyújtani az önkormányzat költségvetési szervei vezetőinek, Képviselő-testületének abban, hogy az éves ellenőrzési jelentésből nyert tájékoztatások alapján 2015. évben, hogyan gondoskodott az önkormányzat jogszabályban előírt – költségvetési gazdálkodásra vonatkozó- **belső ellenőrzés során a revizor által tett ajánlások, javaslatok és megállapítások hasznosításáról, nyomon követéséről.**

Az összefoglaló éves belső ellenőri jelentés a belső ellenőr adott évi tevékenységének önértékelésen alapuló bemutatását, a belső kontrollrendszer működésének értékelését, valamint az intézkedési tervek, megvalósulását tartalmazza.

Tartalmi összefoglaló

Az ellenőrzési tevékenységet az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Áht.), és a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső

ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Kormányrendelet, a Fonyód Kistérség Többcélú Társulása Belső Ellenőrzési Kézikönyve előírásai szabályozzák.

Az ellenőrzési feladatok tartalmát elsősorban az éves költségvetési törvény, az Áht., az államháztartásról törvény végrehajtásáról 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet, az államháztartási számvitelről szóló 4//2013. (I.11.) Kormányrendelet és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény határozzák meg.

A Bkr. 49.§ (1) bekezdése értelmében az éves ellenőrzési jelentés elkészítéséért a belső ellenőrzési vezető felelős, amelyet jóváhagyásra megküld a költségvetési szerv vezetőjének. A Bkr.49.§ (3) bekezdése pedig kimondja, hogy helyi önkormányzati költségvetési szerv esetén a belső ellenőrzési vezető az éves ellenőrzési jelentést megküldi a jegyzőnek a tárgyévet követő év február 15-ig.

Balatonfenyves Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 2014. december 4-i ülésén, 145/2014. (XII. 04.) Kt. sz. határozattal elfogadta az önkormányzat 2015. évi belső ellenőrzési ütemtervét. Balatonfenyves Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 2015. év során három esetben kérte a belső ellenőrzés végrehajtását.

Az aktuális ellenőrzési szempontok kialakítása során, a Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal Jegyzőjének javaslatát figyelembe véve, a belső ellenőrzés által összeállított terv,

- A gépjárművek és munkagépek használata,
- A belső kontrollrendszer kialakítása, valamint a
- Korábbi években lefolytatott ellenőrzések megállapításai alapján készített intézkedési tervek végrehajtása tárgyában határozott meg ellenőrzési feladatokat.

A Belső Ellenőrzési Kézikönyv előírásainak megfelelően, az éves ellenőrzési jelentésben került összefoglalásra a 2015. évben végzett ellenőrzési tevékenység.

A 2015. évre tervezett feladatok végrehajtása, maradéktalanul megtörtént.

Belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása

A belső ellenőrzés lényegében egy független, tárgyilagos, bizonyosságot adó tanácsadó tevékenység, melynek alapvető rendeltetése és célja, hogy rendszerszemléletű megközelítéssel, módszeresen vizsgálja és értékeli az ellenőrzött szervezetet (szervezeti egységet, tevékenységet, stb.), annak működését, ellenőrzési és irányítási eljárásait annak érdekében, hogy a lehető legkisebb kockázattal biztosítsa a legjobb eredményességet.

Jelen esetben a belső ellenőrzés tevékenysége kiterjed Balatonfenyves Község Önkormányzatára és általa alapított költségvetési szervekre, különösen a költségvetési bevételek és kiadások tervezésének, felhasználásának és elszámolásának, valamint az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásnak a vizsgálatára.

Ki kell azonban emelni **a belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenységét** is, mely körben a legfontosabb ellátandó feladata:

- elemezni, vizsgálni és értékelni a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelését, valamint működésének gazdaságosságát, hatékonyságát és eredményességét;
- elemezni, vizsgálni a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megóvását és gyarapítását, valamint az elszámolások megfelelőségét, a beszámolók valódiságát;
- a vizsgált folyamatokkal kapcsolatban megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat megfogalmazni a kockázati tényezők, hiányosságok megszüntetése, kiküszöbölése vagy csökkentése, a szabálytalanságok megelőzése, illetve feltárása érdekében, valamint az Önkormányzat működése eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében;
- nyilvántartani és nyomon követni a belső ellenőrzési jelentések alapján megtett intézkedéseket.

A belső ellenőrzés tanácsadó tevékenysége keretében különösen fontos feladatként szükséges biztosítani a vezetők támogatását az egyes megoldási lehetőségek elemzésével, értékelésével, vizsgálatával, kockázatának becslésével, amennyiben arra igényt tartanak.

Ugyancsak fontos feladat a pénzügyi, tárgyi, informatikai és humánerőforráskapacitásokkal való ésszerűbb és hatékonyabb gazdálkodásra irányuló tanácsadás, a vezetőség szakértői támogatása a kockázatkezelési és szabálytalanságkezelési rendszerek és a teljesítménymenedzsment rendszer kialakításában, folyamatos továbbfejlesztésében, a tanácsadás a szervezeti struktúrák racionalizálása, a változásmenedzsment területén, valamint javaslatok megfogalmazása az Önkormányzat működése eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében, illetve a belső szabályzatainak tartalmát, szerkezetét illetően.

A belső ellenőrzés független, tárgyilagos, bizonyosságot adó tanácsadó tevékenység. **Célja**, hogy fejlessze az ellenőrzött szervezet működését, növelje eredményességét úgy, hogy rendszerszemléletű megközelítéssel és módszerrel vizsgálja, értékelje az érintett szervezet kockázatkezelési, ellenőrzési, irányítási eljárásait.

Az ellenőrzések között kiemelt szerephez jut a költségvetési szerv első számú vezetőjének felelősségi körébe tartozó, általa kialakított és működtetett belső kontrollrendszer gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének vizsgálata.

A) Az éves ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése

A belső ellenőrzési feladatellátásról szóló megállapodás alapján a Fonyód Kistérség Többcélú Társulása Tanácsa határozatban fogadta el a 2015. évi belső ellenőrzési ütemtervét –a rendelkezésre álló kapacitás-felosztás alapján- a településre jutó belső ellenőrzési napok számát 22 napban határozta meg.

A belső ellenőrzés, Balatonfenyves Község Önkormányzatára vonatkozóan, 2015. évben, három vizsgálatot tervezett.

Az ellenőrzés a tervezettnél megfelelő időben zajlott, tervtől való eltérés nem volt.

A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése, az ellenőrzések összesítése

A tervhez képest az ellenőrzések végrehajtása megfelelőnek mondható.

Balatonfenyves Község Önkormányzatára tervezett és végrehajtott ellenőrzések az ellenőrzés típusa alapján:

Tervezett vizsgálatok száma a 2015.évi elfogadott munkaterv szerint	Ellenőrzés Típusa	Végrehajtott 2015 évi munkaterv szerint
1	<i>Rendszer-ellenőrzés</i>	1
1	<i>Szabályszerűségi ellenőrzés</i>	1
1	<i>Utóellenőrzés</i>	1

<i>Elvégzett ellenőrzések</i>		
<i>Tárgy</i>	<i>Cél</i>	<i>Módszer</i>
Gépjármű használat	Annak megállapítása, hogy megfelelően szabályozott-e a gépjárműhasználat, az önkormányzati tulajdonú gépjárművek üzemeltetésére vonatkozó előírások betartásra kerülnek-e,	Dokumentum alapú ellenőrzés
Kontrollkörnyezett, Kockázatkezelés Kontrolltevékenység Kommunikáció, információ Monitoring tevékenység	Belső kontrollrendszer kialakításának és szabályozottságának megítélése	Dokumentum alapú ellenőrzés
2013.2014. évi belső ellenőrzés megállapításainak realizálása	Ellenőrzési javaslatok, intézkedési terv megvalósulása	Utóellenőrzés

Az ellenőrzés során összefoglalóan az alábbi megállapítások és javaslatok megtételére került sor:

A részletes megállapításokat és javaslatokat az egyes ellenőrzési jelentések teljes terjedelemben tartalmazzák.

Végrehajtott ellenőrzések

A Gépjárművek, egyéb gépek üzemeltetése, használat tárgyában a belső ellenőrzés az alábbi megállapításokat tette:

A Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatalnál szabályozásra kerültek a gépjárművek üzemeltetésével és használatával kapcsolatos feladatok. A szabályzat aktualizálása megtörtént. A gépjármű és egyéb gépek üzemeltetési feladatok koordinálása, a kommunális munkavezető feladata.

A járművek működésével kapcsolatos költségeket a megfelelő számlaosztályon és költség nemem rögzítették.

A gépjárművek futásteljesítményét és az üzemanyag elszámolását menetleveleken követték. Általánosan jelentkező hiányosság a menetleveleken az indulás és befejezés km óra állás rögzítésének elmaradása, az ellenőrzés dokumentáltsága. Több esetben a javítás nem szabályszerűen történt.

A járművek futásteljesítménye alapján kiszámításra kerültek gépjárművenként a tényleges üzemanyag fogyasztási adatok, melynek során figyelemmel kísérték a túlfogyasztás és megtakarítás mértékét. Az üzemanyag megtakarítást nem fizettek, túlfogyasztás nem volt. Az összesítéseket, kézzel vezetik, majd hó végén exel táblában összesítik.

Balatonfenyves Önkormányzata által fenntartott és üzemeltetett munkagépek és járművek használata, többségében a belső szabályzatnak megfelelően történt. A használt dokumentumok vezetése során jelentkező hiányosságok, az elszámolások helyességét, a dolgozók munkaköri kötelezettségéből adódó kötelezettségek teljesítését, részben befolyásolta.

A jelentésben megfogalmazott, a dokumentumok vezetésével kapcsolatos pontatlanságok, hiányosságok rövid időn belül korrigálhatók. A dolgozók részéről tanúsított nagyobb odafigyeléssel, -a menetlevelek kötelező tartalmi részeinek kitöltésével-, lehetővé válik, a számviteli és bizonylati rend követelményrendszerének teljes körű betartása.

A megállapításokkal kapcsolatban az alábbi javaslat került megfogalmazásra:

- Az operatív munkavégzés során, törekedni kell, a fuvarokmányok szabályszerű kitöltésére, javítására, amelyre vonatkozóan a terület dolgozóinak tájékoztatását el kell végezni.
- A Gépjármű Üzemeltetési Szabályzatban foglaltaknak megfelelően, fel kell hívni a dolgozók figyelmét, az alapbizonylatok (menetlevelek) pontos, naprakész vezetésére, a javítások szakszerűségére, valamint a dokumentált ellenőrzési kötelezettségre. A folyamatba épített vezetői ellenőrzés során, a területért felelős munkatárs, szűrőpróba szerűen ellenőrizze az előzőekben megfogalmazottak szigorú betartását.
- A Gépjármű Üzemeltetési Szabályzat kiegészítése szükséges. Javasolt, a jelentésben megállapított hiányosságokra vonatkozó kiegészítéseket a szabályzatba belefoglalni. – üzemanyagkártyára vonatkozó felelősségrend
 - munkagépek üzemanyag elszámolási rendjét.
- Az üzemanyag felhasználások kimutatásánál, a valós, megbízható elszámolás érdekében, meg kell követelni a menetleveleken a tankolás tényének feltüntetését.
- A gépjármű előadó rendszeresen tegyen eleget vezetői ellenőrzési kötelezettségének oly módon, hogy a menetlevelek szabályszerű kitöltését szűrőpróba szerűen ellenőrzi, az ellenőrzés tényét, aláírásával rögzíti.

A belső kontrollrendszer kialakításával, működésével kapcsolatban tett megállapítások

A Hivatal belső kontrollrendszere tartalmazza mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, melyek alapján a Polgármesteri Hivatal érvényesíti a feladatai ellátására szolgáló előirányzatokkal, létszámmal és a vagyonnal való szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás követelményeit.

A belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése során figyelembe veszik a pénzügyminiszter által közzétett módszertani útmutatókban foglaltakat, és a belső kontrollrendszer fejlesztése során az államháztartási külső ellenőrzést és belső ellenőrzést végző szervek által megfogalmazott ajánlásokat és javaslatokat szem előtt tartja.

Az ellenőrzés során szerzett tapasztalatok megállapítható, hogy a Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal belső kontrollrendszerének kialakítása és működése, részben felelt meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

A belső kontrollrendszer továbbfejlesztése érdekében a belső kontrollrendszer szabályozottságát, a Belső Kontroll Kézikönyvet el kell készíteni, majd évente felül kell vizsgálni.

A kontrolltevékenységet biztosító szabályozást elkészítették, a kontrollstratégiák és módszerek keretében meghatározták az érvényesítés rendjét, a szakmai teljesítés igazolásának módját, és kijelölték az érvényesítésre, illetve szakmai teljesítésigazolásra jogosultakat, valamint biztosították a feladatellátás folytonosságát. A kontrolltevékenységek keretében kialakították tevékenységeire vonatkozó beszámolási eljárásokat. Az informatikai rendszerhez való hozzáférési jogosultságokat szabályozták, de nem aktualizálták. A hozzáférési jogosultságokról, nyilvántartást vezettek.

Szabályozták az iratkezelést, az iratok és adatok védelmét, az üzemeltetés és adatbiztonsági feladatokat.

A kockázatkezelési rendszer szabályozása elkészült, a Hivatal rendelkezik Kockázatkezelési Szabályzattal. Kockázatkezelést bizonyítható módon nem végeztek, nem határozta meg – a folyamatok felügyelet alatt tartása és a kockázatok mérséklése érdekében – az egyes folyamatokkal kapcsolatos végrehajtási, ellenőrzési illetve pénzügyi teljesítési tevékenységeket személyekhez delegáltan; kockázatelemzést bizonyítható módon nem végezte. A gazdálkodásban rejlő kockázatokat évente nem határozták meg, kockázatkezelés keretében nem határozták meg az egyes kockázatokkal kapcsolatos intézkedéseket és megtételük módját. A kockázati környezet felülvizsgálatával kapcsolatos feladatokat, nem végezték el.

A hivatal vezetőjét nem tájékoztatták–dokumentált módon- az érintettek, a szakterületükön beazonosított kockázati tényezőkről.

Nem mérték fel a kockázatok bekövetkezésének valószínűségét, nem határozták meg a kockázatokkal kapcsolatos szükséges intézkedéseket. Nem jelölték ki az egyes kockázatok kezelése érdekében hozott válaszlépések végrehajtásáért felelős személyeket.

Az információs és kommunikációs rendszer szabályozása megfelelt a jogszabályi követelményeknek. Meghatározták a közérdekű adatok közzétételi eljárásának, nyilvánosságra hozatalának rendjét. a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét. Az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzatot elkészítették, az informatikai rendszer környezetének szabályozása során az adatbiztonság érvényre juttatásához szükséges intézkedéseket megtették. Rendelkeztek a hozzáférési jogosultságok megállapításáról, és nyilvántartásáról. Szabályozták a Hivatal pénzügyi és számviteli elektronikus adatainak kezelését,

feldolgozását, tárolását és a feldolgozott adatok mentési eljárásait. Rendelkeztek iratkezelési szabályzattal, az iktatási rendszer támogatta az iratok nyomon követését. A szervezeti célok megvalósításához kapcsolódó monitoring rendszert kialakították és működtették.

Megállapítások alapján megfogalmazott javaslatok voltak

Javasolt a Belső Kontroll szabályozás rövid időn belüli elkészítése. A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben foglaltakat figyelembe véve egy szabályzatba célszerű foglalni mindazon szabályokat, amely a helyi sajátosságokat is szem előtt tartva határozzák meg a kontrollkörnyezetre, ezen belül a FEUVE, ellenőrzési nyomvonalak, valamint a szabálytalanságok eljárásrendjére, a kockázatkezelés, kontrolltevékenységek, információs és kommunikáció, valamint monitoring rendszerre vonatkozó előírásokat.

Gondoskodni kell a kontrollkörnyezetet biztosító szabályzatok, utasítások felülvizsgálatáról, szükség esetén aktualizálásáról, a hiányzók elkészítéséről, biztosítva azok egymás közti és munkaköri leírásokkal való összhangját.

A szabályosság biztosításához szükséges eljárásokat célszerű a szabályzatok felülvizsgálata során pontosítani, esetleg külön utasításokban meghatározni.

Évente felül kell vizsgálni a kockázatok megállapításának, kezelésének módszereit, meg kell állapítani a kockázatok fajtáit és megbecsülni bekövetkezésük valószínűségét, legkésőbb a költségvetés készítésének időszakában.

Javasolt felhívni az intézményvezető figyelmét arra, hogy saját területükre vonatkozóan részletesen dolgozzák ki a FEUVE rendszer gyakorlatát. Az ellenőrzések tényét dokumentálható módon igazolják. Minden tárgyévet követő év január 31-ig, az intézményvezető önértékelés formájában írásban számoljanak be saját területük kontrolltevékenységének működéséről

Utóellenőrzés

Az Állami Számvevőszék 2013. évben induló az önkormányzat vagyongazdálkodás szabályszerűségének ellenőrzés tárgyában végzett ellenőrzést. A vizsgálat során megállapított hiányosság esetében, intézkedési tervkészítési kötelezettsége volt, Balatonfenyves Község Önkormányzatának. Az Intézkedési tervben vállalt feladatok megvalósultak, illetve folyamatban voltak.

A belső ellenőrzés által tett javaslatoknak megfelelően, a szükséges intézkedéseket, megtették.

Tárgyi és technikai feltételek, az ellenőrzéseket befolyásoló tényezők

Az ellenőrzésekhez alapvetően szükséges tárgyi feltételek biztosítottak voltak.

B) A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők, ellenőrzések minősítése, személyi és tárgyi feltételei (önértékelés alapján)

A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása

A függetlenített belső ellenőrzés jogszerű működésének szervezeti kereteit biztosították, a beszámolási időszakban. A belső ellenőrzési vezető tekintetében az ellenőrzés tárgyilagos lefolytatására vonatkozó jogszabályi előírás szerinti összeférhetetlenség 2015. évben nem állt fenn.

A belső ellenőrzés funkcionális (feladatköri és szervezeti) függetlensége biztosított. Az ellenőrzések tervezése, végrehajtása és a módszerek kiválasztása során a belső ellenőr önállóan járt el. Az ellenőrzések lefolytatásakor az ellenőr az ellenőrzés tárgyához kapcsolódó valamennyi ügyirathoz hozzáfért, összeférhetetlenség nem merült fel.

Belső ellenőrzést akadályozó tényező Balatonfenyves Község Önkormányzata, valamint a Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal tekintetében nem volt.

Az **ellenőrzési terv végrehajtása** a Belső Ellenőrzési Kézikönyv vonatkozó előírásait figyelembe véve történt. A vizsgálatok lefolytatására, minden esetben ellenőrzési program és megbízólevél alapján került sor.

A szükséges előkészületek és a helyszíni vizsgálatok lefolytatását követően, az ellenőrzések megállapításai tervezet formájában, záradék kíséretében, megküldésre kerültek. A megállapításokat a hivatal vezetője elfogadta, azt nem kifogásolta.

A belső ellenőrzési feladatot, a kistérség részéről, 1 fő, megbízásos szerződéses jogviszonyban álló belső ellenőr biztosította, aki egyben a belső ellenőrzési vezetői feladatokat is ellátta. Rendelkezik a szükséges szakirányú felsőfokú végzettséggel és gyakorlattal, megfelelve a 370/2011. (XII.31.) Kormányrendelet előírásainak.

A belső ellenőr képzettségi szintje és gyakorlata

A belső ellenőrzési vezető szakmai képzettsége és szakmai gyakorlati elvárása megfelel a költségvetési szervnél belső ellenőrzési tevékenységet végzők nyilvántartásáról és kötelező szakmai továbbképzéséről, valamint a költségvetési szervek vezetőinek és gazdasági vezetőinek belső kontrollrendszer témájú továbbképzéséről szóló kormányrendeletnek. A belső ellenőrzési vezetőt 2009-ben a Pénzügyminisztérium Országos jegyzékében 5112683 számon bejegyezték.

A belső ellenőr képzései

A szakmai fejlesztési igények között elvárt, hogy a belső ellenőrök a kötelező szakmai továbbképzéseken részt vegyenek, illetve a központilag szervezett továbbképzések tekintetében a szükséges intézkedések megtörténjenek. A belső ellenőrzési vezető regisztrált tagja a Belső Ellenőrök Nemzetközi, és Magyarországi Szervezetének (BEMSZ) is. Államháztartási szakellenőri vizsgát tett önkormányzati szakirányon.

A Nemzetgazdasági Minisztérium államháztartásért felelős államtitkársága hozta létre a Belső Ellenőrök Magyarországi Fórumát (BEMAFOR), melynek a belső ellenőrzési vezető 2011. óta tagja. A szervezet célja az, hogy a Magyarországon államháztartási belső ellenőrzési tevékenységet végzők első kézből értesüljenek a jogszabály-módosításokról, véleményezhessék az egyes módszertani segédleteket, emellett személyesen és/vagy a létrehozott internetes fórumon megoszthassák egymással és a Nemzetgazdasági Minisztériummal véleményüket, tapasztalataikat és a legjobb gyakorlatokat.

A belső ellenőrök kötelesek a már megszerzett ismereteiket naprakészen tartani, fejleszteni, a változásokból eredő követelményekkel összhangba hozni.

A belső ellenőr folyamatosan részt vesz az Államháztartási Belső Pénzügyi Ellenőrzési Módszertani és Képzési Központ szervezésében lebonyolított, és az államháztartási tréningeken, kötelezően előírt képzésen, eleget téve a költségvetési szervnél belső ellenőrzési tevékenységet végzők nyilvántartásáról és kötelező szakmai továbbképzéséről szóló jogszabályi előírásnak.

Sikeres vizsgát tett a közbeszerzés, UNIÓS támogatások felhasználásának pénzügyi ellenőrzése, valamint az informatikai ellenőrzés tárgyában. Külön minősítő vizsgát tett az államháztartási számvitel és a belső kontrollrendszer kialakítása témakörében.

2015-ben a növekvő szakmai követelményeknek megfelelő felkészültségét, folyamatos továbbképzésekkel biztosította.

Az éves képzési tervben foglaltak, az alábbiak szerint kerültek végrehajtásra:

- folyamatosan figyelemmel kísérte a jogszabály módosításokat
- a különböző szakfolyóiratokban megjelenteket
- tanulmányozta a Nemzetgazdasági Minisztérium szakmai honlapját
- figyelemmel kísérte a kistérségi ellenőrzés sajátosságait
- részt vett a mérlegképes oktatáson, a BEMSZ által szervezett továbbképzéseken, és a belső ellenőrök nemzetközi szervezete által meghirdetett képzéseken
- résztvevője volt az országos adó és közigazgatási konferenciáknak
- a belső ellenőrök nyilvántartásában, bejegyzése továbbra is fennáll.

Az ellenőrzési jelentések általános minősége

Az ellenőrzési tevékenység, próbált szervesen illeszkedni az önkormányzat által jóváhagyott ágazati stratégiák célkitűzéseire, valamint megfelelt az ellenőrzési koncepcióban rögzítetteknek.

A belső ellenőrzés alapidokumentumai (megbízólevél, vizsgálati program, vizsgálati jelentések) megfelelnek a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011.(XII.31.) Korm. rendeletben foglalt előírásoknak. A belső ellenőrzési jelentések kivétel nélkül tartalmaztak minden olyan lényeges tény, megállapítás, hiányosságot és ellentmondást, melyek biztosították a vizsgált tevékenységről szóló ellenőrzési jelentés teljességét.

A 2015 évi ellenőrzések során feltárt hiányosságokra, mulasztásokra, készültek intézkedési tervek. A javaslatok alapján tett intézkedésekről részben számoltak be a belső ellenőr részére.

Az ellenőrzések végrehajtásával, realizálásával kapcsolatban, vitás kérdések nem merültek fel. A vizsgálatok megállapításait a Hivatal Vezetője, az ellenőrzöttek elfogadták.

Az ellenőrzések nyilvántartása

A belső ellenőrzési vezető elektronikus formátumú nyilvántartást vezet a Bkr. 22. és 50. § szerinti az elvégzett ellenőrzésekről és gondoskodott az ellenőrzési dokumentumok megőrzéséről. A jogszabályban rögzített feltételekkel összhangban kialakított nyilvántartás tartalmazza az ellenőrzések azonosító számát (iktatószám), az ellenőrzött

szerv, illetve szervezeti egységek megnevezését, az ellenőrzés tárgyát, az ellenőrzés kezdetének és lezárásának időpontját, az ellenőrzést végző nevét, a vizsgált időszakot, valamint az intézkedési terv készítésének szükségességét.

A tanácsadó tevékenység bemutatása

2015. évben a belső ellenőr folyamatosan végzett tanácsadói tevékenységet a feladatellátásával érintett területeken a napi munkafolyamatok vonatkozásában, valamint a szabályzatok aktualizálása során.

A belső kontrollrendszer működésének értékelése ellenőrzési tapasztalatok alapján

A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok

A társadalmi tudatosság növekedésével egyre inkább erősödött az igény, hogy a közpénzeket, a közvagyonot használók – akár személyek, akár intézmények – tevékenységükről elszámoljanak. Ennek a jogos igénynek az érvényesítéséhez azonban meg kell teremteni azokat a folyamatokat, rendszereket, amelyek nélkülözhetetlenek az elszámoltatáshoz. Az elszámoltatás eredményes működtetéséhez szükség van a megfelelő információs, kontroll-, értékelési és beszámolási rendszerek kialakítására. A jogszabályi keretek megteremtése a törvényhozó szerv és a kormányzat feladata, az adott szervezeten belül pedig a szervezet vezetője köteles a rendszerek kialakítására és működtetésére, beleértve a pénzügyi beszámolók és egyéb információk formájának és tartalmának helyességéért és elégségességéért való felelősséget is.

Az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi előírások szerint a jegyző köteles olyan pénzügyi és ellenőrzési rendszert működtetni, mely biztosítja a helyi önkormányzat rendelkezésére álló források szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.

A költségvetési szerv belső kontrollrendszeréért a költségvetési szerv vezetője a felelős, aki egyben köteles a szervezet minden szintjén érvényesülő formában kialakítani, működtetni a kontrollkörnyezetet, a kockázatkezelési rendszert, a kontrolltevékenységeket, az információs és kommunikációs rendszert, valamint a monitoring rendszert és mindezek megfelelő működését folyamatosan nyomon követni, vizsgálni.

A belső kontrollokban rejlő kockázatot alapvetően három kategóriába lehet sorolni:

- **alacsony** – ahol a kontrollok működése esetén a hibák bekövetkezésének valószínűsége csekély, ezáltal megfelelő védelmet nyújtanak a napi munkavégzés során.
- **közepes** – ahol a kontrollok működése esetén a lehetséges hibák előfordulása, szabálytalanságok többsége ellen védelmet nyújt a rendszer.
- **magas** – ahol a kontrollok kialakításának hiánya miatt nem lehetséges a feladatellátásban rejlő hibák és szabálytalanságok elleni védelem, ezáltal például

csak a pénzügyi-gazdasági területet nézve sérülhet a bizonylati rend és okmányfegyelem.

A megváltozott jogszabályi környezet és kormányzati elvárásoknak való megfelelés többségében jónak mondható.

Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal kontrollrendszerének kialakítása és működése megfelelő, annak ellenére, hogy az e tárgyban lefolytatott belső ellenőri vizsgálat, állapított meg hiányosságokat. Folyamatosan törekedni kell a kockázati tényezők folyamatos, dokumentált módon történő meghatározására, és a kockázatok megfelelő kezelésére. A szabályozások és eljárásrendek felülvizsgálata 2015. évben is folyamatos volt, tartalmukban a vonatkozó előírásoknak megfelelték.

A belső kontrollrendszer, a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

- a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtják végre,
- az elszámolási kötelezettségeket teljesítik, és
- védjék meg az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használattól.

A belső kontrollrendszer hatékonyabb működésének megvalósulását kívánja segíteni a 2016. évben a belső ellenőr, tanácsadó tevékenysége során.

A Polgármesteri Hivatalban a folyamatszabályozás alapján az egyes szakmai területek tényleges munkavégzését a belső ellenőrzéssel, részben ellenőriztették.

I.1. A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Törvény 69.§-ban foglaltak alapján, a belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, melynek létrehozásáért, működtetéséért a költségvetési szerv vezetője felel.

A belső kontrollrendszer öt eleme:

- kontrollkörnyezet,
- kockázatkezelési rendszer,
- kontrolltevékenységek,
- információs és kommunikációs rendszer,
- nyomon követési rendszer (monitoring)

Kontrollkörnyezet

A költségvetési szervek célkitűzéseinek hierarchikus rendjét, azaz a stratégiai célokat az 5 évre szóló ciklusprogram tartalmazza. A gazdasági programban megfogalmazott célkitűzések alapján az évenkénti munkatervek készítésével biztosított a célmeghatározás hierarchiájának felülről lefelé történő kiépítése.

Az önkormányzati célok területi lebontása mindenki számára egyértelmű.

A Hivatal változásokon megy keresztül, amely a belső szabályzatok aktualizálását, a feladat és felelősségi körök új elhatárolását, a működési folyamatok átvizsgálását vonja maga után. Ki kell alakítani a megfelelő elszámoltathatóság rendszerét.

A folyamatleírásokból pontos munkaköri leírások készíthetők, amely a szükséges munkaerő meghatározás lehetőségét rejtje magába, és alapja az optimális munkaerő gazdálkodásnak.

A jogszabályi változások száma szintén szükségessé teszi a kontrollkörnyezeti változásokat.

A FEUVE rendszerén belül az Önkormányzat rendelkezik kockázatkezelési szabályzattal, szabálytalanságok kezelésének eljárásrendjével, és a tevékenységeket leszabályozó ellenőrzési nyomvonalakkal. Aktualizálásuk szükséges, indokolt.

Hiányoznak a teljesítmények mérését biztosító indikátorokat, az ellenőrzési pontokon az ellenőrzések ideje, elemző táblázatokat szabályozó és működtető rendszerek.

Kockázatkezelés

A költségvetési szerv rendelkezik kockázatkezelési szabályzattal, mely tartalmazza a kockázati célok, a kockázati elemek meghatározását, az alkalmazott kockázati elemek megnevezését, a kockázatok értékelésének módját, a kockázatok minősítésének rendjét.

A kockázatkezelés a gyakorlatban nem működik. Felülvizsgálatát szükséges elvégezni, a kockázatkezelési rendszer működését bizonyító dokumentációk hiányoznak.

Kontrolltevékenységek

A kontrolltevékenységek jelen vannak a szervezetek egészében, annak minden szintjén különböző intenzitással, gyakorisággal és mélységben.

A működésben kiemelt szerepet jelent a kötelezettségvállalás, a pénzügyi ellenjegyzés, a teljesítés igazolás kontroll tevékenységek feladatköri szétválasztása.

Mind a szabályozás, mind a dokumentálás megfelelő, jól működik a napi munkafolyamatokban.

Fenntartják a minőségi, folyamatos feladatellátást, ennek érdekében a helyettesítés, a munkakör átadás szabályosságát biztosítják mindenkor, minden területen.

Az, hogy mely tevékenységnek milyen kontroll típust célszerű alkalmazni, esetleg egyidejűleg többet is, a szervezetek, szervezeti egység vezetők szakmai és gyakorlati ismeretei, felelősen tett javaslatai határozzák meg.

Információ és kommunikáció

Az optimális működés feltétele a megfelelő információ, megfelelő időben és megfelelő helyre, megfelelő módon való eljutása (kommunikáció).

Az írott módú kommunikáció nyomon követését az iktatási rendszer működtetése biztosítja, különös tekintettel a hiányosságok, szabálytalanságok kezelésében. Az iktatási rendszer megfelelő, az iratkezelés teljes folyamatával együtt.

Jellemző a szóbeli utasítások, szóbeli beszámoltatások, írásbeli információ átadások, valamint az informatikai rendszerek keretében működtetett információmozgás, visszakereshetőség és visszacsatolás rendszerek működtetése.

A vezetői információs rendszer részét képezi a napi postabontás, kötelezettségvállalási jog, kiadmányozási jog gyakorlása.

Nyomon követési rendszer

A Polgármesteri Hivatalnál a belső kontrollrendszer monitoringja az önkormányzati adatszolgáltatásokban, a statisztikai adatszolgáltatásokban, a beszámolóknak az önkormányzatot érintő főbb adatok ismertetésével, elemzésével valósul meg. Az önkormányzati szintű feladatellátásról, a kitűzött célok megvalósításáról a beszámolás, a tájékoztatás a képviselő-testület éves munkatervében foglaltak szerint történik.

A célok teljesítését alakító tényezők folyamatos figyelése (a teljesítményértékelés) elengedhetetlen a sikeres szervezeti működésben, amely megfelelően működik. A folyamatba épített kontrollok rendszeres értékelése biztosítja az eredményes működést. A belső ellenőrzés feladata a „siker” tényezők, a kontrollok minőségének értékelése és azok javítására javaslatok összeállítása. Azonban csak akkor lehet eredményes a belső ellenőrzés, ha javaslatai továbbra is megvalósulnak.

Az intézkedési tervek megvalósítása

A Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatalban javasolt a 2016. évben, kialakítani egy olyan nyilvántartási rendszert, melyben az ellenőrzések tapasztalatainak hasznosulása, a megfogalmazott javaslatok és az elkészült intézkedési tervek végrehajtása egyaránt nyomon követhető.

A tárgyév során készült ellenőrzési jelentések azonosították, feltárták a nem megfelelő működések okait, valamint tartalmazták a hiányosságok kiküszöbölését célzó ellenőri javaslatokat, melyek mérhető célkitűzéseket fogalmaztak meg. A belső ellenőrzési vezető tapasztalata szerint a Polgármesteri Hivatalban igyekeztek a javaslatok alapján intézkedési terveket készíteni és azokat megvalósítani.

A későbbiekben javasolt a Hivatalvezető részéről meghatározni a javaslatok teljesítéséről szóló számonkérésének módját, - mint beszámoltatás, jelentéskérés vagy utóvizsgálat -, ezzel is meggyőződni az intézkedések végrehajtásáról.

Megállapítható, hogy a **2015. évben** a Hivatal vezetője az ellenőrzések során megfogalmazott javaslatokat elfogadta, észrevételt nem tett.

Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok

Mivel a belső ellenőrzés tevékenysége kiterjed egy adott szervezet minden tevékenységére, különösen a költségvetési bevételek és kiadások tervezésének, felhasználásának és elszámolásának, valamint az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásnak a vizsgálatára, ezért az alapvető feladata.

Lényeges feladata továbbá, hogy a vizsgált folyamatokkal kapcsolatban megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat fogalmazzon meg a kockázati tényezők, hiányosságok megszüntetése, kiküszöbölése vagy csökkentése, a szabálytalanságok megelőzése, illetve feltárása érdekében, valamint a költségvetési szerv működése eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében.

Ezért a belső kontrollrendszerek fejlesztésének illeszkednie kell az Önkormányzat egyes közép- és hosszú távú terveihez, központi stratégiáihoz, alapvető fejlesztési koncepcióihoz. A kontrollrendszerek fejlesztésére folyamatosan szükség volna, azonban az erőforrások területén a lehetőségek már sokkal korlátozottabbak.

Ugyanakkor a belső ellenőrzésnek továbbra is stratégiai célja az önkormányzati gazdálkodás szervezettségének, szabályozottságának, a számviteli- és gazdálkodási rend, továbbá az informatikai rendszerek megbízhatóságának értékelése.

A belső kontrollrendszer, a költségvetési szerv által a kockázatok kezelésére és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amelyet a belső ellenőrzés a 2015. évben is folyamatosan értékelt és minősített a Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatalnál. Az ellenőrzések tapasztalatai azt mutatják, hogy az ellenőrzési nyomvonalak nem teljes körűen és nem megfelelő pontossággal mutatják be az információs szinteket és kapcsolatokat, irányítási és ellenőrzési folyamatokat, így nehezen teszik lehetővé azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését.

A változó követelményekhez való folyamatos alkalmazkodás, megköveteli a továbbiakban is a szabályzatok állandó karbantartását, gyakorlatra vonatkozó adaptálását, mind az önkormányzatnál, mind pedig az intézménynél.

A kontrollrendszer folyamatos megfelelő működési feltételeinek kialakítása, várhatóan nem lesz zökkenőmentes, mivel a kontrollok kialakítását minden esetben a szervezet működéséhez és felépítéséhez kell igazítani.

Belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében továbbra is célszerű az összes dolgozó munkaköri leírásának időnkénti áttekintése a folyamatszabályozások módosításának tükrében.

A belső kontrollrendszer fejlesztése érdekében a belső ellenőrzéseket követően megfogalmazott ajánlásokat és javaslatokat figyelembe véve, az intézkedési terveket el kell készíteni, a különféle külső és belső ellenőrzési jelentések megállapításai, javaslatai alapján. ***A külső és belső ellenőrzésekről a tárgyévre vonatkozó nyilvántartásokat folyamatosan kell vezetni.*** (Ezzel kapcsolatos körleveleket és minta mellékleteket a Hivatalvezető megkapta.)

A végrehajtott intézkedésekről, a végre nem hajtott intézkedésekről és azok indokáról vezessenek nyilvántartást, készítsenek beszámolót annak érdekében, hogy a belső szabályozások és jogszabályi előírások összhangja biztosított legyen, a rendszerbeli visszacsatolás érvényesüljön, és a korábban már megtörtént hiba, ne forduljon ismét elő. Mindezzel, a folyamatba épített előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés gyakorlati megvalósítása, a mindennapok teendőibe való beépítése eléri az elvárható szintet.

Az ellenőrzési rendszer hatékonyságának és eredményességének növelése érdekében fontos, hogy a Polgármesteri Hivatal, folyamatosan kísérelje figyelemmel a tevékenység folyamatait, határozzák meg azok kockázatait, a befolyásoló tényezőket folyamatosan értékeljék, figyeljék, és az ellenőrzéseket a legkritikusabb pontokra irányítsák. E feladatokért felelős személy kijelölése szükségszerű.

Összességében megállapítható, hogy Balatonfenyves Község Önkormányzata, a Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal kontrollrendszerének működése tekintetében a belső ellenőrzés jogszabályi kötelezettségeinek eleget tett.

Az ellenőrzések célja a jövőben is a hibák kijavítása, a folyamatok szabályszerű további működtetésére, az erőforrások hatékonyabb kihasználtságára irányult.

Az ellenőrzési tevékenység, próbált szervesen illeszkedni az önkormányzat által jóváhagyott ágazati stratégiák célkitűzéseivel, valamint megfelelt az ellenőrzési koncepcióban rögzítetteknek.

Fontos hangsúlyozni a továbbiakban is, az ellenőrzési tapasztalatok hasznosításának szükségességét, a felügyeleti jogkör gyakorlásának, valamennyi területén.

Az ellenőrzés javaslatainak hasznosulásához továbbra is szükséges a vezetői támogatás, amely egyértelművé teszi az ellenőrzöttek számára az ellenőrzésekben javasoltak jövőbeni hasznosulásának és számon kérhetőségének lehetőségét.

Balatonfenyves, 2016. január 30.

Kahó Ildikó
belső ellenőrzési vezető